

Razkrivanje pretekle poselitve in rabe tal obrobne otoške krajine: intenzivni terenski pregled območja Matalda na otoku Cresu

Tena Karavidović, Ana Konestra in Matija Makarun

Vabljeni predavanje

Povzetek Leta 2024 je bilo območje Matalde, ki leži v kraški pokrajini južnega dela otoka Cresa, raziskano z večmetodnim pristopom, ki je združeval daljinsko zaznavanje in intenzivni terenski pregled. Podatki, pridobljeni z letalskim LiDARskim skeniranjem, skupaj z izdelanimi modeli reliefa, so usmerjali strategijo pregleda in omogočili prepoznavo kompleksne mreže struktur. Nato so bili izvedeni sistematični površinski pregledi, ki so zabeležili prostorsko razporeditev predmetov ter podrobno dokumentirali domnevne podpovršinske in površinske strukture. Med njimi so bile prepoznane grobne gomile, različne suhozidne konstrukcije in bolj kompleksni arhitekturni ostanki, ki pogosto kažejo sledi več faz uporabe ali predelav. Raziskava je omogočila prepoznavo štirih obdobji intenzivnejše rabe območja, ki v grobem ustrezajo času pozne bronaste/starejše železne dobe, rimskemu/poznorimskemu obdobju, poznemu srednjemu veku/zgodnjemu novemu veku ter sodobnemu obdobju. Sledi dejavnosti, razvidne iz analize prostorske razporeditve najdb in struktur, nakazujejo različne stopnje intenzivnosti, značaja in lokalizacije rabe prostora. Rezultati omogočajo proučevanje obdobjno specifičnih vzorcev rabe prostora ter diahronih, dolgoročnih sprememb v povezavi z naravno krajino, vključno s procesi arheološke degradacije in ponovne uporabe starejših struktur. Prispevek predstavlja kompleksen vzorec rabe prostora, ki zajema več arheoloških in zgodovinskih obdobji, kot edinstven primer kulturne krajine, razvite od prazgodovine do danes, na območju, ki je šele v novejšem času postalo obrobni del otoške krajine otoka Cresa.

Ključne besede otok Cres, obrobna krajina, sistematični površinski pregled, LiDAR, GIS

Unveiling Past Settling and Land Use of a Marginal Insular Landscape: The Matalda Area Intensive Field Survey on the Cres Island

Tena Karavidović, Ana Konestra, and Matija Makarun

Invited Lecture

Abstract In 2024, the area of Matalda, located on the karst landscape in the southern part of Cres Island, was investigated using a multi-method approach combining remote sensing and intensive field survey. Airborne LiDAR-derived images, along with generated terrain models, informed the survey strategy and enabled the identification of a complex array of structures. Subsequent systematic surface surveys recorded the spatial distribution of artefacts and documented in detail presumed subsurface and surface structures. These were identified as funerary barrows, various functional dry-stone wall constructions, and more complex architectural remains, often bearing evidence of multiple phases of use or modification. This research led to the identification of four periods of more intensive use of the area, broadly corresponding to the Late Bronze/Early Iron Age, the Roman/Late Antique period, the Late Middle Ages/Early Modern era, and the contemporary period. Traces of activity, inferred from the analysis of the spatial distribution of finds and structures, indicate differing intensity, character, and localisation of land use. The results allow the study of period-specific land-use patterns and diachronic, long-term changes in relation to the natural landscape, including processes of archaeological degradation and the reuse of earlier features. This contribution presents the complex pattern of land use spanning multiple archaeological and historical periods, as a unique example of a cultural landscape that evolved from prehistory to the present, in what has only recently become a marginal zone within the insular landscape of Cres Island.

Keywords Cres Island, marginal landscape, systematic surface survey, LiDAR, GIS